

тартуға жағдай жасайды. Ауыл шаруашылығы министрлігінің хабарлауынша, агроөнеркәсіптік кешендегі өнімділікті 2025 жылға дейін шамамен 40 млрд.теңгеге дейін жеткізу күтілуде[5].

Әдебиеттер тізімі

1. Байгісіев М. Ұлттық экономиканы мемлекеттік реттеу.-Алматы:Раритет, 2010.-86 бет.
- 2.Нұрғалиева А.А. Агробизнесі ұйымдастыру:оқу құралы/.-Алматы:Экономика.-2015.-38-39 б.
- 3.[Электронды ресурс] АГРОӨНЕРКӘСІП КЕШЕНІН ЦИФРЛАНДЫРУ;ҚАЗІРГІ АХУАЛЫ, ӘЛЕУЕТІ, БОЛАШАҒЫ, ӘЛЕМДІК ТӘЖІРИБЕ (2019), <https://ult.kz/post/agroonerkasip-keshenin-tsifrandyru-kazirgi-akhualy-aleueti-bolashagy-alemdik-tazhiribe>
- 4.Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2021-2030 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 30 желтоқсандағы №960 қаулысы <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P2100000960>
- 5.[Электронды ресурс] Цифрландыру:АӨК-нің инновациялық жобалары (2018), <https://strategy2050.kz/news/51207/>

Event-менеджментті ұйымдастыру тәсілдерін жүйелеу

А.С.Муканова¹, М.М. Хасенова²

¹Менеджмент кафедрасының аға оқытушысы, э.ғ.м.

²«Менеджмент» мамандығы бойынша 2 курс студенті
makpalmusrepovna@gmail.com

^{1,2}Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Қарағанды қ.

Түйіндеме: Event-менеджмент – инновациялық өнімдер мен қызметтерді әзірлейтін және менеджмент бойынша кеңес беру салаларында жұмыс істейтін компанияларды жылжытудың ең тиімді әдістерінің бірі. Event басқарудың негізгі ерекшеліктері анықталды, құрылымын сипаттайтын ұсыныстар әзірленді. Осы мақалада келтірілген зерттеулер event-менеджментті жүргізудегі тиімді жолдарын көрсете отырып, қолданыста керек ұсыныстарды енгізеді, бағыт-бағдар береді.

Кілт сөздер: event- менеджмент, басқару, табысты Event-ті ұйымдастыру.

Оқиғаларды басқару (Event management) - компания үшін мақсатты аудиторияны тартуды көздейтін арнайы іс-шараны жоспарлау, ұйымдастыру, бақылау және басқару кезінде қарастырылатын әрекеттер мен шаралардың жиынтығы. Event-менеджмент конференцияларды, конгресстерді, концерттерді, көрмелерді, фестивальдерді және рәсімдерді қамтуы мүмкін ауқымды іс-шараларды орындауға арналған әртүрлі функциялардан тұрады.

Event-менеджменттің жоғары тиімділігі мынада: басқарудың бұл түрі компания мен оның өкілдеріне сарапшы мәртебесін бекітуге мүмкіндік береді. Тұтынушыға ұсынылатын тауарлардың немесе қызметтердің негізгі сипаттамаларын жеткізуі түсінікті әрі тиянақты. Алайда, әр компания event ұйымдастырғанда елеулі жетістіктерге жетпей, керісінше, көптеген ресурстарынан айырылып, күтілетін нәтижені көрмейді. Мақсатқа жетпеудің 3 негізгі себебі бар:

1) Нақты жоспар мен болжамдар жоқ.

2) Оқиғаның негізгі ерекшеліктерін есепке алмай, интуитивті жұмыс жасау, жүйенің жетіспеушілігі.

3) Іс-шара немесе оқиғаның мақсатын дұрыс анықтай алмау. Осы себептен компания қандай жаңалық ашқаны түсініксіз болып, басты тақырыбы ашылмай қалады [1].

Event-manager оқиғаның жалпы логистикасын өңдеуді, қызметкерлермен жұмыс істеуді және тұтастай алғанда іс-шараның жобасын басқаруды қамтиды. Event- менеджерлері қызметкерлермен, қаржымен, жеткізушілермен қарым-қатынасты орнатады, жоспарларын орындайды. Қосымша міндеттерге бюджетті және әрбір функцияға жауапты адамдар тобын басқару, сондай-ақ іс-шараның орындалуын қадағалау кіруі мүмкін.

Event- менеджерінің нақты міндеттері:

- Орындарды таңдау және резервтеу;
- Сыртқы жеткізушілерді үйлестіру;
- Тартымды спикерлерді табу және ойын-сауық құрастыру;
- Тасымалдау мен автотұрақты ұйымдастыру;
- Қажетті рұқсаттарды және тиісті сақтандыруды алу;
- Денсаулық және қауіпсіздік стандарттарына сәйкестік;
- Төтенше жағдайлардың алдын алу жоспарларын әзірлеу;
- Іс-шарадағы дағдарыс және жағдайды басқару;
- Қауіпсіздік жоспарын құру;
- Оқиғаны бақылау;

Бұл тізім үнемі өзгерісте болады. Іс-шараның көлеміне және басқа жалданатын мамандарға байланысты лауазымдық жауапкершіліктер әртүрлі болуы мүмкін. Негізінде event- менеджер оқиғаға қажетті барлық логистиканы үйлестіруге жауапты.

Event-менеджмент фирмалары белгілі бір компанияның ауқымды жиналыстары мен арнайы іс-шараларын жоспарлау және өткізу үшін жиі жалданады. Үйлену тойлары, концерттер, спорттық іс-шаралар, жаңа кітаптің презентациясы, кездесулер және үлкен кештер де event менеджмент фирмалары пайда алатын қосымша табыс көздері болып табылады.

Мемлекеттік құрылымдар, коммерциялық емес ұйымдар, қауымдастықтар және корпорациялар маңызды оқиғалар мен жиналыстарды үйлестіру үшін оқиғаларды басқару компанияларын пайдаланады. Event-ті басқару функциясын көбінесе корпоративтік маркетинг немесе қоғаммен байланыс бөлімінде немесе олардың арнайы іс-шаралар штатының бөлігі ретінде қарастыруға болады.

Көптеген жоспарлау функциялары сияқты, іс-шараны басқару табысқа жету үшін тамаша ұйымдастырушылық дағдыларын қажет етеді. Event менеджердің рөлі өте маңызды және осы жоғары деңгейдегі ұйыммен бірге уақытты тиімді басқару дағдыларының қажеттілігі де туындайды.

Басымдылық қоя білу және тапсырманы орындау сәтті event-ке әкеледі. Event-менеджмент басқаруда табандылықты, шығармашылықты және икемділікті талап етеді. Сонымен қатар, жобаны басқару негізгі элемент болып табылады және тек функцияларды ғана емес, сонымен қатар адамдар тобын басқаруды қамтитындықтан, тұлғааралық дағдылар да маңызды. Ұйымның барлық деңгейіндегі адамдармен өзара әрекеттесу жұмыстың бір бөлігі болып табылады. Сондықтан ынғайлы, мінезді және шеберлі коммуникатор болу керек.

Event менеджментті белгілі бір жүйе ретінде қалыптастыру үшін А. Парабеллум мен В. Морозова өз үлестерін қосты. Сарапшылардың айтуы бойынша, іс-шараларды жалданбалы оратормен немесе спикермен өткізу тиімді болады. Олар 5 басты қадамды анықтады: өнімді құрастыру, оны өткізу немесе жарнама жасау, сату, ұйымдастыру, постивент. У. Халыцбаур, Э.Йеттингер мен С.В. Герасимов сарапшыларының айтуы бойынша, Event-менеджментта одан да көп қадамдар бар: мақсатты айқындау, тақырыпты таңдау, ұсынысқа бастамалық жасау, іс-шараны ұйымдастыру жайлы шешім қабылдау, дайындалу, жоспар мен смета жасау, старт, бақылау, қорытынды.

Сондай-ақ, С. Лемердің зерттеулері бойынша табысты event-тің нақты қадамдары жазылмайды. Ғалым event-менеджер қандай объектермен жұмыс істейтінін анықтады: қаржы мен салық, жұмыскерлер мен персонал, жабдықтаушылар, маркетинг, ресурстар мен құрал-жабдықтар, тендерлар және т.б. Осы объектілер Event-менеджменттің ішкі құрылысын және міндетін түсінуге үлес қосады.

Дж. Голдблатт Event менеджменттің өмір циклін ең танымал 5 этапқа бөлді [2]:

1. Зерттеу.

Зерттеу арқылы біз тәуекелдер санын азайтамыз. Потенциалды тұтынушылардың қажеттіліктерін, қалауларын, күтулерін анықтаймыз.

2. Құрастыру және дамыту

Идеяларды генерациялау үшін ми шабуылы және оларды синтездеу үшін Mind Mapping арқылы жаңа идеяларды үздіксіз іздеуді қамтиды. Бағалау және талдау шығармашылық идеялардың іс-шараның мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес келуін қамтамасыз етеді.

3. Жоспарлау.

Бұл әдетте оқиғаларды басқару процесіндегі ең ұзақ қадам. Алдыңғы екі кезең неғұрлым мұқият өңделсе, жоспарлау кезеңі соғұрлым қысқа болады. Жоспарлау кезеңі жедел ресурстарды қалай тиімді пайдалану керектігін анықтау үшін кеңістік/темп уақытын пайдалануды қамтиды.

4. Үйлестіру.

Жоспарды орындау, шешім қабылдау, жоспарды орындау процесіндегі мәселелерді шешу.

5. Бағалау.

Кейінгі әрекеттердің негізі. Оқиғаларды басқару процесінің әрбір кезеңінде жалпы кешенді шолу арқылы бағалауға болады. Бағалау нысандары жазбаша сауалнама, желідегі сауалнама болуы мүмкін

Event жоспарлаушы ретінде назар аударуға болатын ең көп кездесетін мәселелер мен қиын жағдайлар:

1) Ауа-райының қолайсыздығына арналған резервтік жоспардың болмауы үлкен мәселесі болып табылады.

Соңғы онжылдықта төтенше ауа райы (бұршақты дауылдар және дауылдар) жиілігі де, қарқындылығы да өсті. Сондықтан іс-шараға дайындалу кезінде, тіпті ауа райы шуақты болса да, сақтықпен қарап, қателеспеген дұрыс.

2) Event- ті жеткіліксіз қызметкерлермен қамтамасыз ету.

Кадрлардың жеткіліксіздігі іс-шаралар үшін күрделі мәселе болып табылады. Сондықтан алдын-алу сөзсіз маңызды.

3) Іс-шараға артық ақша жұмсау бюджеттеу іс-шараны жоспарлаудың ең күрделі аспектісі болып табылады.

Іс-шараны жоспарлау барысында көптеген ұсақ-түйектер өзгеретіндіктен немесе күтпеген жерден пайда болатындықтан, шығындарды бақылауда ұстаған жөн. Алдыңғы іс-шара бюджеттерін салыстырып, осы жолы не істеуге болатынын бағалауға болады.

4) Тиянақсыз хронология немесе тайм, менеджменттің жетіспеушілігі.

Қандай тапсырмалар маңызды, бірақ шұғыл емес екенін түсіну арқылы уақытты үнемдеуге тырысу керек.

5) Қонақтардың немесе қатысушылардың жоспарланғаннан көп болуы

Егер платформалардағы іс-шараға қатысатын адамдар саны күткен адамдар санынан көп болса, жоспарларды сәйкесінше реттеу керек.

Сәтті өткізілген Event ұйым үшін көптеген басымдылықтар береді:

- ұйымның имиджін қалыптастырады;
- ұйым мақсатты аудиториясына қол жеткізеді;
- қоғамдық пікірді қалыптастырады;
- халық белгілі бір бренд немесе жаңалық туралы хабардар болады;

– жариялылықты қалыптастыру және бұқаралық ақпарат құралдарымен байланыс орнатады;

– ұйымның ықпал ету аясын кеңейтеді;

Қорытындылай келе, Event-менеджмент- бизнес пен экономика саласында тез дамып келе жатқан менеджменттің түрі болып табылады және оған деген сұраныс күннен-күнге артып жатыр. Білікті маман болу үшін сәтті Event-менеджментке арналған барлық қадамдарды орындап, жұмысты жүйелі әрі тиянақты орындау керек. Осы менеджменттің жаңа түрі кәсіпкерлікті дамытады, экономикадан басқа шығармашылық салаларды қамтып, мамандарға өзін-өзі көрсету үшін көптеген мүмкіндіктер береді.

Әдебиеттер тізімі

1. *Лапенков В. Ю.* Анализ рынка ИТ-консалтинга: динамика изменений и его дальнейшие перспективы // Экономика, социология и право. 2018 ж., № 3. 1–3 бет.

2. *Саидмамедова С. С., Соловьева И. А.* Событийный менеджмент в социально-культурной сфере // Материалы VIII Международной студенческой электронной научной конференции Студенческий научный форум [Электронный ресурс]. URL: www.scienceforum.ru/2017/2414/28063.

Сәулет және қала құрылысы саласындағы заңнаманың кейбір мәселелері

Ғ.Е. Мурзағалиева

«Governance and Public Policy» оқу бағдарламасының 2-курс магистранты

galia_95.95@inbox.ru

Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы Мемлекеттік басқару Академиясы,
Астана қ.

Түйіндеме: Тұрғындардың жайлы өмір сүруін қамтамасыз ететін тіршілік ортасын қалыптастыруға, елді мекендерді және жекелеген аумақтарды тұрақты түрде дамыту мақсатында қабылданған «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» 2001 жылғы 16 шілдедегі №242 Заңы (бұдан әрі - Заң) - сәулет және қала құрылысы саласындағы қолданыстағы басты реттеуші құжаттардың бірі [1].

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 31 желтоқсандағы №1054 қаулысымен бекітілген 2020-2025 жылдарға арналған "Нұрлы жер" тұрғын үй-коммуналдық дамудың мемлекеттік бағдарламасына (бұдан әрі - Бағдарлама) сәйкес, аталған саладағы нормативтік-техникалық базаны жетілдіру аясында және құрылыстағы баға белгілеу бойынша жалпы саны 1000-нан асатын құжаттар жүйесін қамтитын құрылыс саласының жаңа нормативтік базасы әзірленді [2].

Бағдарламаның 5-міндетінде сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметін жетілдіру қарастырылған. Соған қарамастан бүгінгі күні сәулет-қала құрылысы саласының нормативтік-құқықтық базасының құрылыс саласымен салыстырғанда әлеуеті шектеулі.

Осы мақалада Автормен жоғарыда аталған Заңның қолданылу аясы, оның негізінде әзірленген сәулет және қала құрылысы саласындағы басқа да нормативтік-құқықтық актілер, олардың негізгі мәселелері сараланып, ұсынымдар берілді.

Кілт сөздер: мемлекеттік басқару, сәулет, қала құрылысы, бас жоспар, қала құрылысы құжаттары, қала құрылысы қызметі

Сәулет және қала құрылысы саласындағы қолданыстағы Заңның негізінде қала құрылысы құжаттамаларын әзірлеуде, бекітуде және іске асыруда ҚР ҚН 3.01-00-2011 «Қала құрылысы құжаттамаларын әзірлеу, келісу және бекіту тәртібі туралы нұсқаулық» құрылыс нормалары басшылыққа алынады. Сонымен қатар Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 2020 жылғы 30 қыркүйектегі №505 бұйрығымен қала